

fyldstgøre deres Forpligtelse, hvis dette Forhold indtræder, og saa kunne vi jo holde os dertil. Men vi maa dog indrømme, at vi have haft vor Skyld med, naar der over for disse Forpagtere er blevet ydet Lempelser med Hensyn til Opfyldelsen af deres Kontrakter. Dog derfor er jeg i Genhold til tidligere Erfaringer ikke sikker paa, at vi, hvis Forholdet bliver endnu daarligere for Landbruget, og Ministeren atter kommer til os, saa det fulde Forpagtningsbeløb ind i Statskassen. Det kommer an paa, om Tinget vil sige: Vi ville ikke høre tale om Lempelser, vi ere ikke enige med Ministeren i saadanne Lempelser, vi have en Kaution, og den vil vi holde os til. Men Grunden til, at jeg tog Ordet, var, at jeg vilde søje min Bemærkning til Ordføreren om, at vi kunne være sikre paa i alt Fald i denne Forpagtningsrate ikke at faa et andet Bagslag, og at vi ikke komme til at opføre ny Bygninger. Naar jeg er gaaet med til at indstille dette Lovforslag til Vedtagelse har jeg gjort det under den bestemte Forudsætning, som ogsaa fremgaar af det næstsidste Stykke i den Betænkning, der er afgivet om Lovforslaget, at der ikke i disse 8 Aar kan blive Tale om, nogen Nybygning, der kan falde Statskassen til Byrde. Skulde der i disse 8 Aar være Tale om, at der skal opføres ny Bygninger der — Ildbrand naturligvis fraregnet — maatte de fuldstændig komme paa den vedkommende Forpagters egen Kæppe, saa at de ikke alene bleve forrentede, men ogsaa afbetalte i det Tidsrum, hvori han har Forpagtningen. Det ville være det værste, der kunde ske med Hensyn til vor Stilling til visse Gaarde, hvis en Mand i den Tid, Forpagtningen skal vare, gaar hen og opfører nogle ny Bygninger, men saa efter 2—3 Aars Forløb erklærer ikke at kunne svare Afgiften, fordi Tidene ere daarlige, og han er betyngtet med disse Nybygninger, og jeg vil derfor paa Forhaand sige, at jeg anser det for en Selvfølge, at dette ikke maa blive Tilfældet. Med dette Forbehold altsaa, som ogsaa tydelig er antydet i Betænkningen, og da der for Øjeblikket ikke synes at være andet at gøre, anbefaler ogsaa jeg, at vi vedtage dette Lovforslag.

R. Nielsen: Det er ikke for at udtale noget mod det foreliggende Lovforslag, at jeg har bedet om Ordet. Under de givne Omstændigheder mener ogsaa jeg, at der ikke er andet at gøre end at lade det blive til Lov. Men det er nu anden Gang i den korte Arrække, hvori jeg har været Rigsdagsmand, at disse Gaarde have været

under Omtale her, og der har da været berørt den Grundtanke, som var stærkt fremme under Behandlingen af et andet Lovforslag for et Par Dage siden, nemlig at vi skulde søge at skaffe mindre Jordlodder til Stede. Der kommer imidlertid atter og atter det frem, at der ikke er Købere til saadanne mindre Lodder. Jeg har nu den stik modsatte Opfattelse. Men paa den anden Side erkender jeg, at man for saa vidt kan sige, at der ikke er Købere til disse mindre Jordlodder, som man her har gjort Forsøget. Jeg tror nu dog, at det stikker i, at Forsøget ikke er gjort paa rette Maade. Det vil nemlig gaa mange Steder som her, at naar man paa en saadan enkelt Plads udbyder en større Masse af lignende Lodder og skal have dem afhændede paa kort Tid, vil der ikke være Købere til dem. Det viser sig jo for Næsten dog, at der har været Købere til enkelte af dem, og det er netop det, jeg tror, at der altid vil være. Derfor vil jeg nu, da der er Mulighed for, at vi, naar denne Forpagningstid, der her er Tale om, er udløbet, atter kunne komme til at opleve at se et Forslag ligge paa Tingets Bord af et ganske lignende Indhold som dette, udtale den Tanke, at hvis Rigsdagen vil søge at løse Spørgsmaalet for disse Gaardes Vedkommende og saa dem solgt i mindre Lodder, eller rettere sagt baade i større og mindre Lodder — der vilde jo kunne blive en hel lille Bondeby af disse to Gaarde — maa man være forberedt paa, naar Forpagningstiden udløber — og den kan jo udløbe uden større Udgift for Statskassen, da der som den ærede sidste Taler gjorde opmærksom paa, og som Betænkningen fremhæver, ikke maa bygges af Statskassen i disse Aar — fra Rigsdagens Side at have en Plan færdig til, at Staten foreløbig kunde, om det skulde være nødvendigt, atter drive disse Ejendomme og først udstykke dem efterhaanden. Vi maatte have en Plan til Udstykningen færdig, og en Plan om, at Staten selv skulde drive Ejendommene i de paafølgende Aar, indtil Vortfalg efterhaanden kunde ske, thi saa er der efter min Mening ikke Tvivl om, at disse Gaarde lige saa vel som alle andre Gaarde her i Landet med Fordel kunne udstykses. Vi ville ikke alene paa denne Maade saa Pengene ind, men Staten vil tillige have den Fordel deraf, at man faar en Mængde selvstændige Familier, hvor der nu kun findes enkelte, og at vi i Stedet for Arbejdere, der ere mere eller mindre, jeg vil ikke sige Slaver, men her der imod, faar frie Mænd. Det er for at forberede denne Tanke, og for at det skal være sagt her for Fremtidens